

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัด
เชียงใหม่ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒
Factors Affecting to the Success of the Moral Teaching Monk in
the School : A Case Study of the Office of Chiang Mai
Educational Zone 2

พระสมุห์ปัญญา ปญฺญารโ (ชัยรัตน์)*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่ : กรณีศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒” มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ และ (๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๒

ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ พบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนใน ๘ ประเด็น คือ การสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน แนวทางในการพัฒนาด้านการเรียนรู้หรือด้านทักษะของผู้เรียน วิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อการเรียนการสอน วิธีการในการจัดระบบการปกครองในชั้นเรียนให้เรียบร้อย การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน วิธีการประเมินผลการเรียน การปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับสถานศึกษาและนักเรียน

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ ทั้ง ๘ ด้านโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ ด้านการปกครองในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกลวิธีการสอนและอุปายในการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$)

คำสำคัญ: ปัจจัย, ศีลธรรม

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา) คณะพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

Abstract

The research entitled “Factors Affecting to the Success of the Moral Teaching Monk in the School : A Case Study of the Office of Chiang Mai Educational Zone 2” consists of 2 objectives as 1) to study the role of moral teaching monks in schools under the Office of Chiang Mai Educational Zone 2 and 2) to study the factors affecting to the success of monks teaching morality in schools under the Office of Chiang Mai Educational Zone 2.

The results of the research revealed that recent advances in prenatal testing technology have made for a diagnosis of genetic disorders and fetal anomaly. Most of the time termination of pregnancy is accepted for a proven fetal disease and agreement terminate of pregnancy. Termination of pregnancy after Prenatal diagnosis raised important ethical dilemma, Physicians and midwives are faced with a conflict between the woman’s right to self-determination on one hand and the right to life of the child on the other.

Regarding to monks teaching morality in schools under the Office of Chiang Mai Educational Zone 2, it was found that they have played their roles in the school for eight aspects e.g. familiarize themselves with students, provide the appropriated learning activities for students, develop the learning skill for students, develop the teaching technique, manage the classrooms, create the classroom atmosphere, create the learning evaluation and adjusting their personalities to suit the school and students.

The relationship between the factors that affects to the successful teaching of monks teaching morality in schools, it was found eight aspects in overall at high level ($\bar{X} = 3.95$). When specifically considered, it was found that the highest mean on the instructors’ personality ($\bar{X} = 3.99$) followed by the classroom management at high level ($\bar{X} = 3.98$). In case of the lowest, it was found in the teaching technique ($\bar{X} = 3.92$).

Keywords: Factors, Moral Teaching

บทนำ

สังคมไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตทางศีลธรรม ซึ่งโดยเนื้อแท้แล้วยังเป็นรากเหง้าของวิกฤตต่าง ๆ อีกมากมายในปัจจุบัน อาทิ วิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม วิกฤตทางการเมือง และวิกฤตทางเศรษฐกิจ (ซึ่งสามารถหวนกลับมาได้ตลอดเวลา) รวมไปถึงช่องว่างที่ถ่างกว้างขึ้นระหว่างคนรวยกับคนจน และความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นภายในชาติ นอกจากนี้วิกฤตศีลธรรมดังกล่าวมายังเป็นภาพสะท้อนถึงความล้มเหลว สถาบันต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ในการเสริมสร้างศีลธรรมในสังคมไทย อาทิ ครอบครัว

ชุมชน วัด และโรงเรียน^๑ซึ่งปัญหาสังคมไทยได้ทวีความรุนแรงและมีความหลากหลายมากขึ้น สาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้คนนิยมทางวัตถุนิยมมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมในเด็กวัยรุ่น อาทิ ปัญหาสังคม ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และปัญหาอาชญากรรม จากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษาดังกล่าว พบว่ารากเหง้าแห่งปัญหาที่แท้จริง คือ การที่นักเรียน นักศึกษา ได้รับการกล่อมเกลாதงัดใจไม่เพียงพอและในบางกรณีถูกละเลยจากสถานศึกษาที่ปลูกฝังในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม จนทำให้ขาดความสำนึกต่อหน้าที่ ขาดความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี เว้นแต่นักเรียน นักศึกษา จะถูกจัดระเบียบทางความคิด จนมีจิตใจที่ใฝ่ดี และมีพลังใจที่เข้มแข็งสามารถเป็นภูมิคุ้มกันด้านทาน ด้วยหลักธรรมทางศาสนา^๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ ได้แก่ อำเภอแมริม อำเภอแม่แตง อำเภอสันทราย อำเภอพร้าว และอำเภอสะเมิง ได้ประสบปัญหาเนื่องมาจากตัวของพระสอนศีลธรรมจำนวนหนึ่งสมัครเข้าโครงการแต่ไม่ปฏิบัติงานตามสัญญา เช่น อ้างว่าเป็นเจ้าอาวาสต้องรับกิจนิมนต์ไม่สามารถมาสอนตามกำหนดได้บางรูปลาสิกขาบางรูปย้ายวัด และบางรูปเลิกสอนกลางคันเป็นต้น ทำให้งบประมาณสูญเปล่า และนักเรียนขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาจากพระที่มีคุณภาพ และเต็มใจมุ่งมั่นในการสอน ส่วนใหญ่พระสอนตามหลักสูตรวิชาพุทธศาสนาในโรงเรียนและเป็นเพียงผู้ช่วยสอนได้เวลาน้อย พระจำนวนมากสอนโดยการบรรยาย อาศัยตำรา และให้นักเรียนท่องจำข้อเท็จจริง จะเห็นได้ว่า เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ ยังขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการสอนศีลธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนไทย ซึ่งอาจจะมีปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพในการสอน ส่งผลให้เยาวชนไทยได้รับความรู้เรื่องศีลธรรมจริยธรรมอย่างไม่เต็มที่ ไม่สามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง และอาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอนต่อไป

๑.วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒

๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๒

^๑ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, แนวทางการดำเนินงานหน่วยเผยแพร่ศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๑.

^๒ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, คู่มือการดำเนินงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ปีงบประมาณ ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๖.

๒. ขอบเขตการวิจัย

๒.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการสอน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการสอน ภาระงาน บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และการใช้สื่อการสอน

๒.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

๑) พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ จำนวน ๑๕ รูป ประกอบด้วย ๕ อำเภอ แยกออกเป็นอำเภอแม่ริม จำนวน ๔ รูป อำเภอแม่แตง จำนวน ๔ รูป อำเภอสันทราย จำนวน ๔ รูป อำเภอพร้าว จำนวน ๒ รูป อำเภอสะเมิง จำนวน ๑ รูป

๒) ผู้บริหารหรือครูประจำ จำนวน ๓๐ คน แยกออกเป็น ๑๕ โรงเรียน ๆ ละ ๒ คน

๓) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ จำนวน ๑๕ โรงเรียน ๆ ละ ๑๐ คน

๒.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ โรงเรียนที่มีครูพระไปสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ ประกอบด้วย อำเภอแม่ริม อำเภอแม่แตง อำเภอสันทราย อำเภอพร้าว อำเภอสะเมิง

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบประสานวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และสอบถามครู นักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

๔. ผลการวิจัย

จากผลการจัดเก็บข้อมูลจาก ๓ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ กลุ่มครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ จำนวน ๑๕ รูป ประกอบด้วย ๕ อำเภอแยกออกเป็นอำเภอแม่ริม จำนวน ๔ รูป อำเภอแม่แตง จำนวน ๔ รูป อำเภอสันทราย จำนวน ๔ รูป อำเภอพร้าว จำนวน ๒ รูป อำเภอสะเมิง จำนวน ๑ รูป กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้บริหารหรือครูประจำ จำนวน ๓๐ คน แยกออกเป็น ๑๕ โรงเรียน ๆ ละ ๒ คน และกลุ่มที่ ๓ กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒ จำนวน ๑๕ โรงเรียน ๆ ละ ๑๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑๙๕ รูป/คน

จากผลการศึกษาบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ เขต ๒ พบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนใน ๘ ประเด็น คือ

๑. การสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน โดยการเข้าหานักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเอาใจใส่และติดตามพฤติกรรมของนักเรียน การพบปะและให้เวลากับนักเรียน การสอนโดยใช้กิจกรรมที่สร้างสรรค์และเน้นความสนุกสนาน

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered หรือ Child Centered) เช่น การจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม จัดสื่อจัดสถานการณ์ ฯลฯ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียน

๓. แนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้อาชีพหรือด้านทักษะของผู้เรียน ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน คือ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะเพื่อทำงาน คือ ทักษะพื้นฐานในการทำงานของทุกอาชีพ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ การคิดวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และทักษะเฉพาะอาชีพ คือ ทักษะเบื้องต้นของอาชีพที่สนใจ เพื่อเตรียมคนให้มีทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านทักษะฝีมือ ด้านร่างกายและจิตใจ ด้านลักษณะนิสัยในการทำงาน เช่น ความขยัน อดทน กระตือรือร้น ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ

๔. วิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความสนใจต่อการเรียนการสอน โดยการจัดกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ยึดหลักการเรียนรู้ จากสิ่งใกล้ตัวที่นักเรียนรู้จักและคุ้นเคย ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ และวิถีชุมชน ออกแบบการเรียนรู้ของศิษย์ให้เริ่มที่สิ่งใกล้ตัว สิ่งที่น่าสนใจเริ่มที่ความสนใจของศิษย์ แล้วชวนคิดเชื่อมโยงออกสู่ประเด็นการเรียนรู้ให้เด็กคิด ลองทำ และนำเสนอผลสำเร็จ

๕. วิธีการในการจัดระบบการปกครองในชั้นเรียนให้เรียบง่าย โดยการฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มิใช่การควบคุม ไม่ให้มีอิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

๖. การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน โดยการสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย นักเรียนและครูจะยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รู้จักทำงานร่วมกัน รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีเหตุผล นักเรียนจะรู้สึกสบายใจในการเรียน เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

๗. วิธีการประเมินผลการเรียน การประเมินผลที่ดีต้องได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะเดียวกันจะต้องใช้เวลาน้อยที่สุดในการประเมิน เชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระของแต่ละรายวิชาและจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

๘. การปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับสถานศึกษาและผู้เรียน ซึ่งบุคลิกภาพของครูในการสอน ครูต้องใช้เทคนิคและทักษะการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียนและบทเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ เจตคติ และทักษะตามที่หลักสูตรกำหนด รวมไปถึงการแต่งกาย การยืน การเดิน ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การแสดงออกทางสีหน้า แววตา ฯลฯ เหมาะสมกับการเป็นครูจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดีบุคลิกภาพของครูมีผลต่อความรู้สึกของนักเรียน

๕.๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๒ พบว่า

ข้อมูลทั่วไปจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ รูป/คน เป็นเพศชาย จำนวน ๑๔๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๖ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ มีสถานภาพเป็นนักเรียน จำนวน ๑๕๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ เป็นครู จำนวน ๒๗ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐ และเป็นผู้บริหาร จำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๗ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน ๑๐๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๗ รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๒๗ รูป/คน คิด

เป็นร้อยละ ๑๕.๐ และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๒๖ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการแสดงออก ด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม แจ่มใส ในขณะที่สอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$) รองลงมา คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ผลิตเปลี่ยนกันพูดให้เหตุผลเพื่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถควบคุมอารมณ์ให้มั่นคงเสมอต้นเสมอปลายเมื่อนักเรียนมีปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๓$)

การจัดเลือกกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ในแต่ละบท อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$) รองลงมา คือ ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และน่าสนใจ โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีตำรา / เอกสารประกอบการสอน ความเหมาะสมกับรายวิชา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๘$)

การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองและเข้าใจผู้อื่นด้วย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๗$) รองลงมา คือ ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และน่าสนใจ โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดกิจกรรมเหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๘$)

กลวิธีการสอนและอุปายในการสอนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๒$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชี้แจงวัตถุประสงค์เมื่อเริ่มสอนแต่ละครั้งชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$) รองลงมา คือ กลวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยการใช้ตัวอย่าง การแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้ภาษาเล่นคำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๐$)

การปกครองในชั้นเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการวางแผนเพื่อสร้างกฎระเบียบในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๖$) รองลงมา คือ มีความยุติธรรม เที่ยงธรรม ในการปกครองชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๑$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๐$)

การปกครองในชั้นเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๓$) รองลงมา คือ มีความสามารถสร้างบรรยากาศที่มีความอบอุ่น ทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๓$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถในการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$)

การปกครองในชั้นเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชี้แจงเกณฑ์และวิธีการประเมินผลก่อนการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$) รองลงมา คือ วัดผลและประเมินผลตรงตามผลการเรียนรู้ที่

คาดหวัง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวัดผลตามสภาพที่แท้จริง โดยวัดจากแฟ้มผลงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$)

บุคลิกภาพของผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วางตัวอย่างเหมาะสมกับความเป็นครู อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมา คือ ความสนใจต่อผู้เรียนและการยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีน้ำใจและความอดทน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต ๒ ทั้ง ๘ ด้านโดยรวม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ ด้านการปกครองในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกลวิธีการสอนและอุปายในการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$)

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พระสอนศีลธรรมเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เยาวชนในโรงเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นในการเข้าไปมีส่วนร่วมของครูพระสอนศีลธรรมในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเยาวชนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและความสนใจในเรื่องครูผู้สอน นักเรียน สถานที่สอน สื่อการสอน การวัดผลที่ได้ประสิทธิภาพและการจัดการหลักสูตรที่ต้องมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับหลักสูตรสามัญ และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินการ ควรจัดให้มีความเหมาะสม และควรมีการวางรูปแบบการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในโรงเรียนให้เป็นแบบอย่างเดียวกันและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งจะทำให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญสืบไป

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา อันได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนา และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพระสอนศีลธรรมมีความรู้ในด้านต่างๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนทั้งในแง่ของวิชาการ เทคโนโลยี ตลอดจนเครื่องมือที่ทันสมัยต่างๆ เพื่อให้พระสอนศีลธรรมมีความรอบรู้มากขึ้นและสามารถที่จะนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหล่านั้นมาผนวกเข้ากับวิชาสามัญที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียนและสามารถสอดแทรกหลักธรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้การสอนศีลธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่นๆ ว่ามีความเหมือนกัน หรือแตกต่างกันอย่างไร

๒. ควรศึกษาเชิงพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้ครูพระสอนศีลธรรมมีศักยภาพในการสอนมากยิ่งขึ้น

๓. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งเสริมความรู้ความสามารถในการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๔. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูพระสอนศีลธรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ

๕. ควรศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ

๖. ควรมีการศึกษาแนวทางการประสานความร่วมมือกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) ในการส่งเสริมดำเนินงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. คู่มือการดำเนินงานโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ปีงบประมาณ ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๐.

..... แนวทางการดำเนินงานหน่วยเผยแพร่ศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๔.

พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต). “โรงเรียนวิถีพุทธเพื่อสังคมไทย” บทความใน มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, โรงเรียนวิถีพุทธ. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). พุทธวิธีในการสอน. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๑.

สุนทร สุนันท์ชัย. เทคนิคและวิธีสอนพุทธศาสนาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๕.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. พุทธวิธีการสอนจากพระไตรปิฎก. กรุงเทพมหานคร: เพชรรุ่งการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๐.